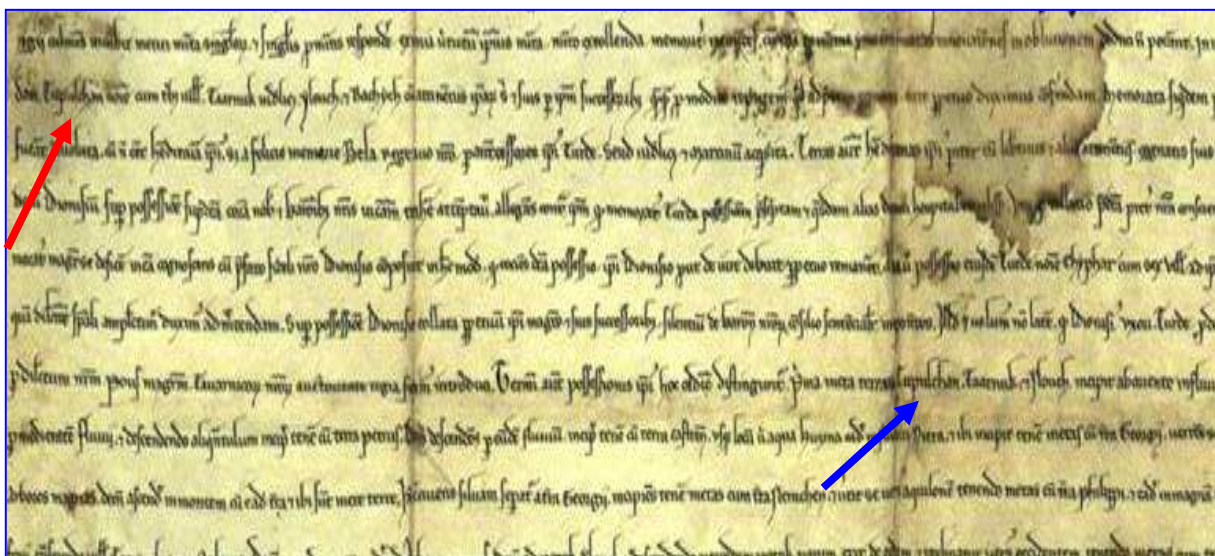

Výročie prvej doloženej písomnej zmienky o Topoľčanoch

Obyvatelia nášho mesta by mali vedieť, že v roku 2010 si pripomíname 775. výročie prvej priamej doloženej písomnej zmienky o Topoľčanoch zo zachovanej darovacej listiny z roku 1235 uhorského kráľa Bela IV. Táto listina je uložená v *Mad'arskom krajinskom archíve* v Budapešti. Prinášame jej fotokópiu s vyznačením zmienky o Topoľčanoch (*Tupulchan*) a vyznačením datovania listiny i časti jej prekladu.

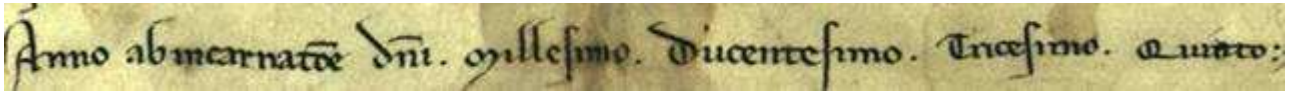
Uvádzame časť prekladu zo spomínanej darovacej listiny kráľa Bela IV. (1206–1270) z roku **1235**:

*V mene svätej a nerozdielnej Trojice. **Belo z Božej milosti naveky kráľ Uhorska, Dalmátska, Chorvátska, ...***

Moc všetkých kráľov a kráľovstiev spočíva vo vernosti ich obyvateľov, pretože spomínaná vernosť prevyšuje ostatné verejné zásluhy. O čo je vzácnejšie nájsť túto vernosť v ochabujúcom behu storočí, o to viac nám má byť drahá a hodná odmeny. Patrí sa a je v súlade s ľudským rozumom, aby kráľovská výsosť, ak sa stretne s prejavom takejto vernosti, ju štedrou rukou odmenila, aby aj ostatní povzbudení možnosťou obdarovania, boli podnietení preukázať činmi svoju vernosť. Súc teda vedený týmto želaním, chceme dať znením tejto listiny na známosť všetkým, že náš drahý a verný Dionýz syn Dionýza, správca našich kráľovských stajní, nás od svojich chlapčenských rokov verne sprevádzal, preukazoval nám verné služby a radostnú spoločnosť, čím si vyslúžil našu priazeň. Neustále bol po našom boku či už na území kráľovstva alebo aj mimo neho. Keď sa náš kráľovský otec Ondrej, slávny kráľ Uhrov, rozhodol pomôcť pri oslobodení Svätej zeme, rozhodol sa zveriť nás do opateru nášho drahého ujca... spomínaný Dionýz tu trávil čas s nami až do nášho návratu domov. Horlivo nám slúžil a nepretržite plnil naše želania. Potom po uplynutí chlapčenských rokov, keď spoločne s nami podrástol a dosiahol kvet mladosti, vďaka svojej zmužilosti rozmnožoval prejavy svojej vernosti a vždy zostal našou vernou oporou...

*Preto, keďže sa patrí chvályhodné skutky primeraným spôsobom odmeniť, rozhodli sme sa vynahradiť toľkú zmužilosť a preliatu krv spomínaného Dionýza tým, že jemu a jeho dedičom dávame majetok **Tupulchan** (Topoľčany) spolu s tromi dedinami, Taarnuk (Tovarníky) Ylouch (Ílovec) a Rachych (Račice), a so všetkými ich príslušenstvami do dedičnej držby. Spomínaný majetok pripadol do našich rúk podľa zaužívaného zvyku nášho kráľovstva po smrti Tvrdu syna Mortunuša, ktorý zomrel bez dedičov. Pretože to nebol jeho dedičný majetok, ale predkovia spomínaného Tvrdu Seud a Martin ho získali od nášho deda kráľa Bela, blahej pamäti....*

Pretože si želáme, aby naša donácia obdržala stálu záväznosť a aby nemohla byť niekým v priebehu času spochybnená, prikázali sme ju spečatiť našou zlatou bulou. Dané skrz ruky magistra Mateja, nášho kráľovského kancelára a prepošta záhrebského. V prítomnosti arcibiskupov ...
Roku od Vtelenia Pána 1235, roku ale nášho panovania druhého.

Pre trvalejšiu a systematickejšiu spomienku na pomerne bohatú históriu nášho mesta, by bolo vhodné vytvoriť (napríklad v priestoroch *Galérie Mesta Topolčany*) a udržiavať nevelikú trvalú expozíciu **Z histórie Mesta Topolčany**, predovšetkým s ukázkami zachovaných dobových materiálov (pozoruhodné artefakty, kópie vzácných listín a originálnych písomností, zásadné hodnoverné informácie o významných udalostiach aj ich príslušných dobových okolnostiach alebo významných osobnostiach). V spolupráci so *Štátnym archívom a Trábečským múzeom* by mohla vzniknúť naozaj podnetná príležitosť pre zoznamovanie sa s historickými faktami, ktoré môžu upútať nielen mladých či skôr narodených Topolčanov, ale aj všetkých príležitostných návštevníkov.

(Dušan Jedinák)

(kompletná kópia spomínanej listiny z roku 1235)